

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

RAPORT EWALUACYJNY
STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
„SANDRY BRDY”
za lata 2016 - 2018

Sporządził:

Grażyna Wera Malatyńska - Specjalista koordynator ds. LSR
Stanisław Piesik – Dyrektor Biura
Iwona Góral – Pracownik kancelaryjny
Raport sporządzony przy udziale P. Adama Rogali – eksperta zewnętrznego

Zatwierdził:

Grażyna Wera Malatyńska – Prezes Zarządu LGD Sandry Brdy

CHOJNICE, MARZEC 2019 r.

Spis skrótów:

Strategia –Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.
Strona internetowa – strona internetowa Lokalnej Grupy Działania.
LGD Sandry Brdy – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy.
LSR – Lokalna Strategia Rozwoju.
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Spis treści

Wstęp	4
1. Zakres badania i metodologia	6
1.1 Cel badania	8
1.2 Zakres badania	8
1.3 Kryteria ewaluacji	9
1.4 Techniki badawcze	9
1.5 Wyniki ewaluacji:	10
1.6 Odbiorcy ewaluacji:	10
2. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	11
2.1 Stopień osiągania celów LSR, poprzez realizację wskaźników	11
2.2. Harmonogram ogłaszania konkursów	12
2.3. Doradztwo LGD	16
2.4 Budżet LSR	20
2.5 Plan szkoleń	24
2.6 Plan komunikacji	24
2.7 Działania LGD z zakresu aktywizacji i promocji	25
2.8 Warsztat refleksyjno-analityczny	25
3. Efektywność pracy biura LGD i organów stowarzyszenia	27
3.1 Biuro LGD	27
3.2 Zarząd LGD	28
3.3 Rada LGD	28
4. Wnioski i rekomendacje	29

Wstęp

Monitoring i ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju są kluczowymi elementami skutecznego procesu jej wdrażania, zapewniającymi pozyskanie informacji na temat postępów prowadzonych działań, w głównej mierze w kontekście realizacji przyjętych celów strategicznych i operacyjnych, porównywanie produktów i rezultatów z wskaźnikami zapisanymi w strategii.

Stanowią równocześnie narzędzia kontroli i oceny umożliwiające korektę nieprawidłowości w procesie wdrażania LSR i funkcjonowania LGD, poprzez wprowadzenie niezbędnych modyfikacji i uaktualnień przy realizacji opracowanej strategii.

Monitoring realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Sandry Brdy stanowi równoległy do jej wdrażania, ciągły i rutynowy proces wymagający zbierania i analizy danych oraz raportowania wyników w określonych przedziałach czasowych.

Ewaluacja to w najbardziej ogólnym znaczeniu oszacowanie jakości, wartości i znaczenia¹. Bardziej rozbudowane definicje odnoszą się do charakterystycznych cech ewaluacji, wskazując m.in., że jest to systematyczne badanie prowadzone z użyciem zróżnicowanych metod, złożone ze zbierania danych, analizy, oceny oraz informowania o wynikach. Jego celem jest oszacowanie (w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów) jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania interwencji publicznych².

Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym.

Natomiast wytyczne z dnia 10.10.2018 r. opracowane przez Ministra Inwestycji i Rozwoju w zakresie ewaluacji polityki spójności 2014-2020 definiują ewaluację jako badanie społeczno-ekonomiczne, którego celem jest oszacowanie w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów (najczęściej skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) jakości oraz efektów wdrażania interwencji publicznych.

Ewaluacja może służyć wielu celom. Najczęściej ewaluacja prowadzona jest dla:

- Zbadania potrzeb np. mieszkańców obszaru, przyszłych beneficjentów,
- Określenie kierunków i celów działań,
- Poprawy przejrzystości podejmowanych działań,
- Poznawania mechanizmów wdrażania programów, planów strategicznych i operacji,
- Zwiększenie skuteczności i efektywności programów/strategii/operacji,
- Wspomagania procesu podejmowania decyzji,
- Identyfikowania słabych i mocnych stron interwencji,
- Sygnalizowania pojawiających się problemów,
- Określenia stopnia zgodności z przyjętymi założeniami,
- Zwiększania profesjonalizmu świadczonych usług,
- Pogłębianie odpowiedzialności za program/strategię/operację,
- Demokratyzacji procesu zarządzania.

Etapy procesu ewaluacji:

- Planowanie ewaluacji,
- Projektowanie ewaluacji,
- Zbieranie i analiza danych,
- Raportowanie,

¹ Scriven M. (2007), *Key Evaluation Checklist*, Evaluation Checklists Project. University of Michigan, http://dmeforpeace.org/sites/default/files/Scriven_Key%20Evaluation%20Checklist.pdf.

² Olejniczak K. (2008), „Wprowadzenie do zagadnień ewaluacji”, w: Olejniczak K., Kozak M., Ledzion B. (red.), *Teoria i praktyka ewaluacji interwencji publicznych. Podręcznik akademicki*. Warszawa, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

- Wykorzystanie wyników ewaluacji.

Ze względu na termin przeprowadzania badania względem programu, projektu możemy wyróżnić rodzaje ewaluacji:

- ex-ante – realizowane przed przyjęciem ostatecznej wersji dokumentu (programu, strategii). Służą oszacowaniu spodziewanych efektów i ocenie, czy założenia interwencji odpowiadają potrzebom i czy są realne;
- ewaluacje mid-term – realizowane mniej więcej w połowie realizacji interwencji. Sprawdzają, czy osiągnięte do tego momentu efekty gwarantują realizację celów, a jeśli nie, to sugerują, jakie działania naprawcze należy podjąć;
- ewaluacje on-going – realizowane w trakcie wdrażania interwencji, „gdy zajdzie potrzeba”. Organizowane, pojawi się problem, który chcemy rozwiązać lub potrzeba wiedzy, którą chcemy zaspokoić;
- ewaluacje ex-post – realizowane po zakończeniu interwencji, zwykle w kilkuletnim odstępie czasowym, tak by ujawniły się już wszystkie istotne efekty wdrażania.

Ewaluacja realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju wdrażanej przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy jest to ewaluacja typu on - going. Głównym celem przeprowadzonej ewaluacji jest bieżące i systematyczne badanie ilościowe i jakościowe całości procesu wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD.

1. Zakres badania i metodologia

Niniejszy raport ewaluacyjny ma charakter sprawozdawczy. Jego celem jest okresowa ocena wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz realizacji działań Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Sandry Brdy założonych w okresie realizacji 1 kamienia milowego w okresie 2016 – 2018 r. W raporcie ujęto również rekomendacje, których realizacja umożliwi wprowadzanie zmian i optymalizację wdrażania LSR oraz usprawnianie funkcjonowania LGD w kolejnych latach jej funkcjonowania.

Raport ewaluacyjny sporządzony został przez powołany przez Zarząd Zespół ds. Ewaluacji Strategii, w składzie Grażyna Wera Malatyńska – Przewodniczący Zespołu, Stanisław Piesik – Dyrektor Biura oraz Iwona Góral – pracownik kancelaryjny w ramach „Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu”, stanowiącej załącznik nr 2 do LSR. Ponadto do prac Zespół ds. Ewaluacji Strategii został zaproszony ekspert zewnętrzny - niezależny ewaluator, który został wyłoniony zgodnie z wymaganiami wprowadzonymi Wytyczną 5/3/2017.

Obejmuje on swoim zakresem lata 2016 – 2018 i sporządzony został na podstawie prowadzonych przez Biuro LGD ewidencji, a także ankiet monitorujących beneficjentów. Podzielony został na rozdziały dotyczące wdrażania LSR oraz funkcjonowania Stowarzyszenia.

Zgodnie z procedurą dokonywania ewaluacji i monitoringu LSR raport jest przygotowywany w okresie osiągnięcia poszczególnych kamieni milowych - trzy miesiące po zakończeniu okresu.

W przypadku niniejszego sprawozdania okres ten obejmuje czas: 23.05.2016 do 31.12.2018 r.

Data początkowa 23.05.2016 jest datą zawarcia umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność nr 00011-6933-UM1110004/15 z dnia 23 maja 2016 r.

W niniejszym raporcie badaniu poddano:

- Stopień realizacji celów i wskaźników LSR;
- Stopień wykorzystania budżetu;
- Jakość stosowanych procedur i kryteriów wyboru operacji;
- Efektywność pracowników biura LGD;
- Jakość i efektywność świadczonego doradztwa;
- Efektywność działalności LGD (aktywizacji i promocji);
- Efektywność Planu szkoleń pracowników biura i członków organu;
- Efektywność współpracy z innymi LGD oraz organizacjami;
- Efektywność Planu komunikacji.

Szczegółowe informacje odnośnie elementów podlegających ocenie, źródeł danych oraz metod ich zbierania przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Elementy funkcjonowania LGD i wdrażania LSR podlegające ocenie	Źródła danych i metody ich zbierania	Analiza i ocena danych
Pracownicy biura LGD	opinia Zarządu opinia wnioskodawców ankieta oceniająca jakość doradztwa sprawozdanie z realizacji LSR	przestrzeganie regulaminu pracy biura oraz zapisów umów o pracę, opinia Zarządu jakość świadczonych usług doradczych.
Organ zarządczy, decyzyjny oraz kontrolny	listy obecności oraz protokoły z posiedzeń Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej	frekwencja na posiedzeniach realizacja uchwał przestrzeganie regulaminów pracy organów LGD realizacja budżetu

Elementy funkcjonowania LGD i wdrażania LSR podlegające ocenie	Źródła danych i metody ich zbierania	Analiza i ocena danych
Realizacja zadań dotyczących funkcjonowania, w tym ocena działalności LGD	sprawozdania z realizacji LSR wnioski o płatność	opinia społeczności nt. działalności LGD rozpoznawalność LGD komunikacja LGD ze społecznością lokalną
Realizacja LSR, w tym: celów, przedsięwzięć, wskaźników, wydatkowania budżetu	cele i wskaźniki z LSR, informacje od UM o zawartych oraz wypłaconych umowach, informacje z naborów ankieta monitorująca ankietę z beneficjentami	stopień realizacji poszczególnych celów stopień realizacji wskaźników stopień kontraktowania i wydatkowania środków
Realizacja naborów, w tym: harmonogram, lokalne kryteria, procedury wyboru operacji, zainteresowanie społeczne naborów	informacje z naborów strona internetowa LGD – licznik pobrań, rejestr doradztwa analiza lokalnych kryteriów i procedury wyboru operacji	zgodność działań z harmonogramem, dostępność informacji oraz poziom zainteresowania lokalnej społeczności podejmowaniem działań w naborach, jasność, przejrzystość i aktualność kryteriów
Szkolenia LGD	listy obecności ankieta oceniająca	harmonogram szkoleń frekwencja
Doradztwo LGD	ewidencja doradztwa informacje z naborów	ilość i jakość świadczonych usług doradczych przez LGD
Zainteresowanie działalnością LGD	strona internetowa LGD listy ze spotkań aktywizacyjnych ankiety kierowane do lokalnej społeczności	licznik wejść na www frekwencja spotkań efektywność planu komunikacji,
Działalność organów LGD	listy obecności z posiedzeń	frekwencja na posiedzeniach
Realizacja LSR oraz budżetu LGD	cele i wskaźniki z LSR, zestawienia zawartych i wypłaconych umów. informacje z naborów ankieta monitorująca	osiąganie wskaźników budżety na projekty konkursowe, operacje własne, projekty współpracy, funkcjonowanie LGD
Nabory wniosków o przyznanie pomocy	harmonogram naborów informacje z naborów wniosków, ewidencja doradztwa	ogłaszanie konkursów wg harmonogramu, wykorzystanie środków w naborze, ilość korzystających z doradztwa LGD

1.1 Cel badania

Głównym celem ewaluacji jest:

Określenie poziomu realizacji założeń Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) osiągniętego dzięki wdrożeniu poszczególnych elementów i etapów działań wykonywanych przez oraz za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Sandry Brdy” za lata 2016 - 2018 roku.

Cele szczegółowe:

- określenie dotychczasowych rezultatów realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR),
- określenie poziomu realizacji założeń Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR),
- określenie czynników wpływających na stopień osiągnięcia zakładanych założeń,
- ocena spójności realizowanych działań z założeniami wstępnymi określonymi w LSR,
- ocena trwałości efektów prowadzonych działań i identyfikacja czynników wpływających na trwałość efektów,
- identyfikacja efektów działań, nieprzewidzianych w jego założeniach,
- ocena korzyści społecznych działalności LGD,
- zgromadzenie wiedzy niezbędnej do ustalenia stopnia rozpoznawalności LGD,
- zgromadzenie wiedzy nt. odbioru społecznego i zdolności wpływania na zachowania mieszkańców i podmiotów obszaru w zakresie aktywnego uczestnictwa w realizacji zadań wynikających z LSR,
- wypracowanie rekomendacji odnośnie dalszej działalności LGD.

1.2 Zakres badania

- przedmiotowy – przedmiotem ewaluacji są zadania zrealizowane przez LGD w celu wypełnienia założeń określonych w LSR,
- czasowy – raport dotyczy realizacji LSR i funkcjonowania LGD od 23.05.2016 do 31 grudnia 2018 r.
- przestrzenny – zakres przestrzenny raportu obejmuje obszar wszystkich gmin wchodzących w skład LGD, obejmujący gminy: Chojnice, Brusy, Czersk, Konarzyny, Lipnica, gdzie były realizowane zadania objęte LSR w 2018 roku.

1.3 Kryteria ewaluacji

Kryteria ewaluacji służą wskazaniu, co w ramach prowadzonej ewaluacji będzie podlegało ocenie. Stanowią pryzmat, przez który ewaluator patrzy na ewaluowane przedsięwzięcie, oceniając program/strategię/operację pod kątem stopnia spełniania określonego kryterium.

Kryteria ewaluacji:

- Trafność (relevance) – kryterium to pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele programu/strategii/operacji odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym programem/strategią/operacją i/lub realnym potrzebom mieszkańców (beneficjentów),
- Efektywność (efficiency) – kryterium to pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” programu/strategii/operacji, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów. Nakłady rozumiane są tu jako zasoby finansowe, ludzkie, rzeczowe i poświęcony czas,
- Skuteczność (effectiveness) – kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele programu/strategii/operacji zdefiniowane na etapie opracowania planu strategicznego (programowania) zostały osiągnięte,
- Oddziaływanie/wpływ (impact) – kryterium to pozwala ocenić związek pomiędzy celem operacji i celami ogólnymi, tj. stopień, w jakim korzyści odniesione przez docelowych beneficjentów miały szerszy ogólny wpływ na większą liczbę ludzi w danym sektorze, regionie lub w całym kraju,
- Trwałość efektów (sustainability) – kryterium to pozwala ocenić czy pozytywne efekty operacji na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tej operacji w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora, regionu czy kraju.
- Użyteczność (utility) – kryterium to pozwala ocenić stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców obszaru LSR w wyniku osiągnięcia rezultatów podejmowanych operacji.

1.4 Techniki badawcze

Przeanalizowana została następująca dokumentacja związana z realizacją Strategii (analiza danych zastanych):

- Treść Lokalnej Strategii Rozwoju LGD;
- Sprawozdania z realizacji Strategii za lata 2016 - 2018 rok;
- Zestawienia finansowo – rzeczowe z realizacji operacji za 2016 - 2018 rok;
- Dokumentacja z działalności LGD (posiedzeń zarządu, rady) za okres 2016 - 2018 rok;
- Informacje zamieszczone na stronie internetowej stowarzyszenia;
- Informacje nt. działań LGD zamieszczane w lokalnych mediach;
- Dokumenty i opracowania będące wynikiem zrealizowanych przez LGD działań m.in.: artykuły w prasie lokalnej, wydruki ze stron www, wnioski aplikacyjne, listy obecności;

Metody zbierania danych w ewaluacji:

- Analiza dokumentów;
- Analiza dostępnych danych;
- Dane z systemu monitoringu;
- Bieżąca analiza własna pracowników biura LGD;
- Bieżąca analiza realizacji budżetu;
- Bieżąca analiza realizacji wskaźników zawartych w LSR;
- Badania ankietowe.
- Ustalenia i wnioski z warsztatów refleksyjnych z lat 2016, 2017 i 2018.

1.5 Wyniki ewaluacji:

- Dostarczą informacji o realizacji działań prowadzonych przez oraz za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania Sandry Brdy w okresie 2016 - 2018;
- Zostaną wykorzystane do przygotowania działań wdrażanych przez LGD w kolejnych latach realizacji LSR;
- Posłużą do wypracowania katalogu dobrych praktyk w zakresie realizacji LSR.

1.6 Odbiorcy ewaluacji:

- Stowarzyszenie LGD Sandry Brdy
- Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku jako Instytucja nadzorująca wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w ramach działania LEADER;
- Wszyscy Beneficjenci i Odbiorcy działań LGD oraz mieszkańcy terenu objętego zasięgiem działań LGD.

2. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

2.1 Stopień osiągania celów LSR, poprzez realizację wskaźników

Realizacja celów zawartych w LSR przewiduje działania dotyczące trzech typów operacji:

1) Operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny, a następnie przedkładanych do weryfikacji do Samorządu Województwa.

W ramach tego typu pomoc będzie przyznawana na operacje w zakresie podejmowania i rozwoju przedsiębiorczości, budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej.

Pomoc w ramach tego typu operacji skierowana jest do osób fizycznych i osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego, spełniających kryteria dostępu określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020.

2) Projekty grantowe udzielane podmiotom wybieranym przez LGD, tzw. grantobiorcom.

W ramach tego typu pomoc będzie przyznawana na operacje związane z zaspokojeniem zidentyfikowanych braków w zakresie infrastruktury społecznej oraz jej wykorzystania do działalności sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej. Wnioskodawcami w ramach przedsięwzięcia będą podmioty z sektora publicznego oraz społecznego.

3. Operacje własne realizowane samodzielnie lub we współpracy przez LGD. Operacje własne będą dotyczyć wydarzeń o charakterze integracyjnym obejmującym obszar całego LGD jak również organizacji spotkań, warsztatów oraz innych inicjatyw aktywizujących lokalną społeczność całego LGD.

W okresie objętym sprawozdaniem realizowane były przedsięwzięcia przewidziane zarówno w ramach celu ogólnego I: Zrównoważony rozwój obszaru wdrażania LSR w oparciu o lokalny potencjał oraz celu ogólnego II: Poprawa jakości życia, więzi społecznych i budowa społeczeństwa obywatelskiego na obszarze LSR.

Szczegółowe informacje odnośnie stopnia realizacji poszczególnych celów zawartych w Strategii oraz odpowiadających im wskaźników produktu i rezultatu zawarto w [załączniku nr 1](#) do niniejszego raportu.

2.2. Harmonogram ogłaszania konkursów

Stopień realizacji harmonogram planowanych naborów wniosków za okres 2016 - 2018 stanowiącego zał. nr 2 do umowy ramowej przedstawia wskazana poniżej tabela nr 1.

Tabela nr. 1

Harmonogram naboru wniosków na 2018 r. – zał. nr 2 do umowy ramowej				Realizacja harmonogramu - uruchomione nabory/operacje własne 2016 - 2018 r. (z wyłączeniem naborów gdzie wystąpił brak wniosków)			
rok nabo- ru	pół- ro- cze	Fundusz EFRROW		Przedsięwzięcie	Numer naboru	Okres naboru	Alokacja w konkursie
		Zakres tematyczny	Kwota zł.				
2016	II	Podejmowanie działalności gospodarczej	720 000,00	1.1.1 „Aktywność gospodarcza mieszkańców”	1/2016	02.11.2016 r. do 18.11.2016 r.	720 000
		Rozwój przedsiębiorstwo	2 400 000,00	1.1.2 „Wzrost zatrudnienia w oparciu o kluczowe branże i innowacyjne rozwiązania w biznesie”	2/2016	28.11.2016 r. do 12.12.2016 r.	2 400 000
		Rozwój przedsiębiorstw branży turystycznej	1 600 000,00	1.1.2 „Wzrost zatrudnienia w oparciu o kluczowe branże i innowacyjne rozwiązania w biznesie”	2/2016	28.11.2016 r. do 12.12.2016 r.	1 600 000
		Zabytki	230 000,00	1.2.2 „Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie i kluczowe przyrodnicze zasoby obszaru”	3/2016	28.11.2016 r. do 12.12.2016 r.	230 000,00
		Obiekty infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	400 000,00	1.2.1 Rozwój niekomercyjnej infrastruktury turystycznej	5/2016	01.12.2016 r. do 15.12.2016 r.	400 000,00
		Obiekty infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	400 000,00	2.3.1 „Infrastruktura społeczna jako baza rozwoju inicjatyw lokalnych	6/2016	01.12.2016 r. do 15.12.2016 r.	400 000,00

Harmonogram naboru wniosków na 2018 r. – zał. nr 2 do umowy ramowej				Realizacja harmonogramu - uruchomione nabory/operacje własne 2018 r. (z wyłączeniem naborów gdzie wystąpił brak wniosków)			
rok naboru	pótro- cze	Fundusz EFROW		Przedsięwzięcie	Numer naboru	Okres naboru	Alokacja w konkursie
		Zakres tematyczny	Kwota zł.				
2017	I	Podejmowanie działalności gospodarczej	60 000	1.1.1 „Aktywność gospodarcza mieszkańców”	7/2018	03.04.2018 r. do 20.04.2018 r.	60 000
		Obiekty infrastruktury turystycznej i rekreacyjne	1 043 050,80	1.2.1 „Rozwój niekomercyjnej infrastruktury turystycznej”	8/2018	03.04.2018 r. do 20.04.2018 r.	1 043 050,80
		Obiekty infrastruktury społecznej	404 576,46	2.3.1. „Infrastruktura społeczna jako baza rozwoju lokalnych inicjatyw”	13/2018	03.04.2018 r. do 20.04.2018 r.	404 576,46
2018	II	Promocja lokalnych produktów	50 000,00	1.2.2 „Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie i kluczowe przyrodnicze zasoby obszaru”	14/2018	16.07.2018 r. do 30.07.2018 r.	50 000,00
		Promocja lokalnych produktów – operacja własna	50 000,00	1.2.2 „Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie i kluczowe przyrodnicze zasoby obszaru” Operacja własna: „Warsztaty Kulinarne”	Informacja z dnia 02.07.2018 r.	02.07.2018 r. do 02.08.2018 r.	50 000,00
		Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	50 000,00	1.3.1 „Odnawialne źródła energii przyszłością obszaru”	15/2018	16.07.2018 r. do 30.07.2018 r.	50 000,00
		Wzmacnianie organizacji pozarządowych	50 000,00	2.1.1 „Silne organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie”	16/2018	16.07.2018 r. do 30.07.2018 r.	50 000,00
		Wzmacnianie kapitału społecznego	50 000,00	2.2.1 „Lokalne społeczności na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego”	17/2018	16.07.2018 r. do 30.07.2018 r.	50 000,00
		Działania na rzecz seniorów – operacja własna	50 000,00	2.2.1 „Lokalne społeczności na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego”. Operacja własna: „Akademia aktywnego seniora”	Informacja z dnia 02.07.2018 r.	02.07.2018 r. do 02.08.2018 r.	50 000,00

Ogłoszenia o planowanych naborach wniosków oraz informacje o zamiarze realizacji operacji własnych (zgodnie z tabelą nr 1 str. 12 - 13.) zostały w odpowiedni sposób upublicznione. W szczególności umieszczono informację na stronie www LGD (www.sandrybrdy.pl) oraz na portalu społecznościowym facebook. Ponadto informację o konkursach były umieszczane na stronach internetowych gmin z obszaru LSR, upubliczniane na konferencjach prasowych i podczas wywiadów radiowych.

Nabory zostały przeprowadzone przy zachowaniu wszelkich zasad wynikających z przepisów prawa oraz zgodnie z wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 2/1/2016 z dnia 30 sierpnia 2016r. W szczególności w ogłoszeniach o naborach wniosków znalazły się wszystkie wymagane informacje tj: miejsce i tryb składania wniosków, forma i wysokość wsparcia, zakres tematyczny, lokalne kryteria wyboru, informacja o miejscu udostępnionych dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku.

W ramach naboru:

- 1/2016 – podejmowanie działalności gospodarczej
Przedsięwzięcie 1.1.1 „Aktywność gospodarcza mieszkańców”
 - złożono 31 wniosków na łączną kwotę wnioskowaną 1860 000 zł.
 - w limicie dostępnych środków (720 000) znalazło się 12 operacji.
- 2/2016 – rozwój działalności gospodarczej .1.2 „Wzrost zatrudnienia w oparciu o kluczowe branże i innowacyjne rozwiązania w biznesie”
 - złożono 24 wnioski na łączną kwotę wnioskowaną 4 901 049,92
 - w limicie dostępnych środków znalazło się 21 operacji.
- 3/2016 - zachowanie dziedzictwa lokalnego.
Przedsięwzięcia 1.2.1 Rozwój niekomercyjnej infrastruktury turystycznej.
 - złożono 24 wnioski na łączną kwotę wnioskowaną 230000,00
 - w limicie dostępnych środków znalazły się dwie operacje.
- 5/2016 - budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej.
Przedsięwzięcie 1.2.1 Rozwój niekomercyjnej infrastruktury turystycznej.
 - złożono 1 wniosek na łączną kwotę 254 494,04
 - w limicie dostępnych środków znalazł się 1 wniosek.
- 6/2016 - budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej
Przedsięwzięcie 2.3.1. „Infrastruktura społeczna jako baza rozwoju lokalnych inicjatyw”
 - złożono jednej wniosek na łączną kwotę 251 629,00
 - w limicie dostępnych środków znalazł się 1 wniosek.
- 7/2018 - podejmowanie działalności gospodarczej
Przedsięwzięcie 1.1.1 „Aktywność gospodarcza mieszkańców”
 - złożone zostały 3 wnioski na łączną kwotę 180 000 zł.
 - wszystkie wnioski uzyskały pozytywną wstępną ocenę, zostały uznane za zgodne z LSR oraz zostały wybrane do finansowania w ramach LSR
 - w limicie dostępnych środków zmieściła się jedna operacja, która uzyskała najwyższą liczbę punktów.
- 8/2018 - budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej
1.2.1 „Rozwój niekomercyjnej infrastruktury turystycznej”
 - złożonych zostało 5 wniosków na łączną kwotę 1 263 226,80 zł.
 - wszystkie wnioski uzyskały pozytywną wstępną ocenę, zostały uznane za zgodne z LSR oraz zostały wybrane do finansowania w ramach LSR.
 - w limicie dostępnych środków zmieściły się trzy operacje, które uzyskały najwyższą liczbę punktów, dwie operacje nie zmieściły się w limicie dostępnych środków.

- 13/2018 - budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej
2.3.1. „Infrastruktura społeczna jako baza rozwoju lokalnych inicjatyw”
 - złożony został 1 wniosek na łączną kwotę 254 520,00 zł .
 - wniosek uzyskały pozytywną wstępną ocenę, został uznany za zgodny z LSR oraz został wybrany do finansowania w ramach LSR
 - wniosek zmieścił się w limicie dostępnych środków.
- 14/2018 - promowanie obszaru objętego LSR, w tym produktów i usług lokalnych
1.2.2 „Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie i kluczowe przyrodnicze zasoby obszaru”
 - złożony został 1 wniosek na łączną kwotę 50 000,00 zł .
 - wniosek uzyskały pozytywną wstępną ocenę, został uznany za zgodny z LSR oraz został wybrany do finansowania w ramach LSR
 - wniosek zmieścił się w limicie dostępnych środków.
- 15/2018 - rozwijanie działalności gospodarczej
1.3.1 „Odnawialne źródła energii przyszłością obszaru”
 - złożone zostały 2 wnioski na łączną kwotę 49 699,00 zł .
 - wszystkie wnioski uzyskały pozytywną wstępną ocenę, zostały uznane za zgodne z LSR oraz zostały wybrane do finansowania w ramach LSR.
 - w limicie dostępnych środków zmieściły się dwie operacje.
- 16/2018 - wzmocnienia kapitału społecznego, w tym poprzez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
2.1.1 „Silne organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie”
 - złożony został 1 wniosek na łączną kwotę 50 000,00 zł .
 - wniosek uzyskały pozytywną wstępną ocenę, został uznany za zgodny z LSR oraz został wybrany do finansowania w ramach LSR
 - wniosek zmieścił się w limicie dostępnych środków.
- 17/2018 - wzmocnienia kapitału społecznego, w tym poprzez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
2.2.1 „Lokalne społeczności na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego”
 - złożony został 1 wniosek na łączną kwotę 50 000,00 zł .
 - wniosek uzyskały pozytywną wstępną ocenę, został uznany za zgodny z LSR oraz został wybrany do finansowania w ramach LSR
 - wniosek zmieścił się w limicie dostępnych środków.
- operacja własna 1 - wzmocnienia kapitału społecznego, w tym poprzez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
1.2.2 „Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie i kluczowe przyrodnicze zasoby obszaru”
„Warsztaty Kulinarne”
 - 02.07.2018 r. opublikowano informację o zamiarze realizacji operacji własnej, w terminie 30 dni od zamieszczenia na stronie internetowej LGD informacji o planowanej do realizacji operacji własnej, żaden podmiot nie zgłosił zamiaru jej realizacji.
 - operacja została przedłożona pod ocenę Rady LGD, wniosek uzyskał pozytywną wstępną ocenę, został uznany za zgodny z LSR oraz został wybrany do finansowania w ramach LSR
 - wniosek zmieścił się w limicie dostępnych środków.
- operacja własna 2 - wzmocnienia kapitału społecznego, w tym poprzez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych
2.2.1 „Lokalne społeczności na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego”
„Akademia aktywnego seniora”
 - 02.07.2018 r. opublikowano informację o zamiarze realizacji operacji własnej, w terminie 30 dni od zamieszczenia na stronie internetowej LGD informacji o planowanej do realizacji operacji własnej, żaden podmiot nie zgłosił zamiaru jej realizacji.
 - operacja została przedłożona pod ocenę Rady LGD, wniosek uzyskał pozytywną wstępną ocenę, został uznany za zgodny z LSR oraz został wybrany do finansowania w ramach LSR
 - wniosek zmieścił się w limicie dostępnych środków.

2.3. Doradztwo LGD

Pracownicy biura LGD Sandry Brdy udzielają bezpłatnego doradztwa dla mieszkańców obszaru LSR w zakresie aplikowania o środki z budżetu LSR. Doradztwo świadczone jest bezpośrednio w biurze LGD, telefonicznie, poprzez wiadomości e-mail, jak również w formie punktów informacji na imprezach plenerowych, podczas szkoleń oraz spotkań informacyjnych prowadzonych na terenie obszaru LGD.

Biuro dokonuje oceny jakości i efektywności świadczonego doradztwa z zastosowaniem następujących metod:

Metoda I

Dotyczy - interesariuszy LGD, którym udzielono doradztwa bezpośrednio (tj. osobiście w biurze lub poza biurem)

Pomiar – rejestr udzielonego doradztwa.

Metoda II

Dotyczy - interesariuszy LGD Sandry Brdy – ankieta badająca satysfakcję z prowadzonych działań doradczych przez LGD

Pomiar – ankieta udostępniona na stronie www.sandrybrdy.pl z wykorzystaniem aplikacji google forms.

Metoda III

Dotyczy - beneficjentów, którzy realizują projekty finansowane w ramach budżetu LSR.

Pomiar – ankieta monitorująca realizację operacji przekazywana beneficjentom poprzez wiadomości e-mail oraz udostępniana na stronie internetowej www.sandrybrdy.pl.

Metoda I – dane szczegółowe

W omawianym okresie udzielono 14 porad potencjalnym beneficjentom (dane na podstawie rejestrów udzielanego doradztwa), w tym 3 – to osoby fizyczne, 11 – instytucje.

Liczba podmiotów, która skorzystała z doradztwa i złożyła wniosek o przyznanie pomocy wyniosła – 14 podmiotów (1 osoba fizyczna i 11 instytucji)

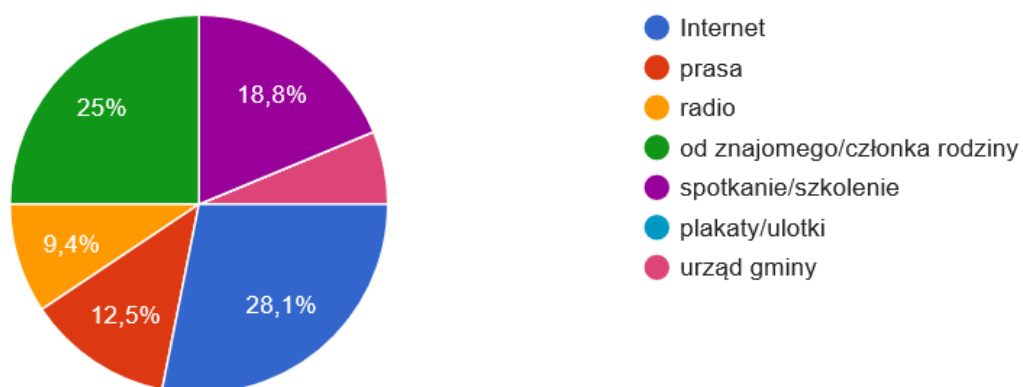
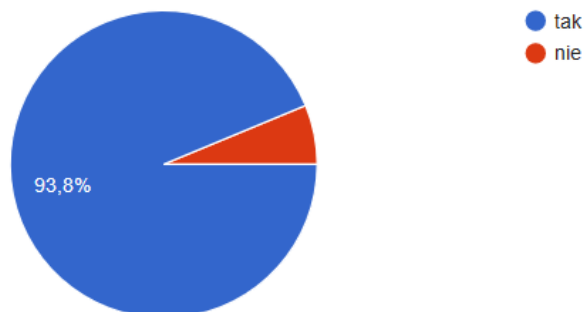
Liczba podmiotów, która zawarła umowę o przyznaniu pomocy wyniosła – 14 podmiotów.

Metoda II – dane szczegółowe

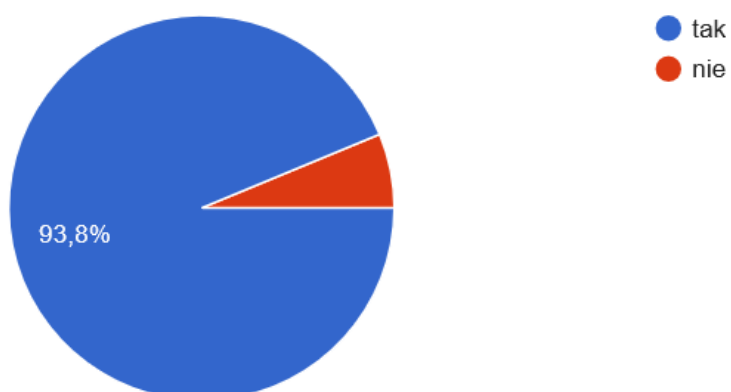
W omawianym okresie uzyskano 32 ankiet badających jakości prowadzonych działań informacyjnych i funkcjonowania LGD Sandry Brdy.

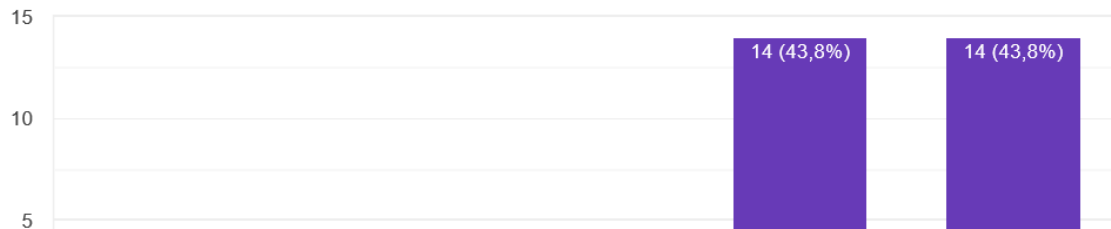
Ankieta zawiera 9 pytań:

1. Skąd się Pan/i dowiedział/a o istnieniu Stowarzyszenia LGD Sandry Brdy i jego działaniach?
2. Czy sposób informowania o Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) jest dla Pana(i) zrozumiały?
3. Czy informacja o LSR jest dla Pana(i) wystarczająca?
4. Czy informacja o LSR jest dla Pana(i) łatwo dostępna?
5. Jaka forma kontaktowania się z biurem LGD jest Pana/i zdaniem najbardziej odpowiednia?
6. Jak ocenia Pan(i) fachowość udzielanych informacji i doradztwo?
7. Czy planuje Pan/i w najbliższym czasie złożyć wniosek o dotację ze środków unijnych?
8. Jeśli tak. To proszę zaznaczyć rodzaj działania, z którego Pan(i) chciałby/chciałaby otrzymać dofinansowanie?
9. Jako potencjalny wnioskodawca jakiej pomocy oczekuje Pan(i) od Lokalnej Grupy Działania?

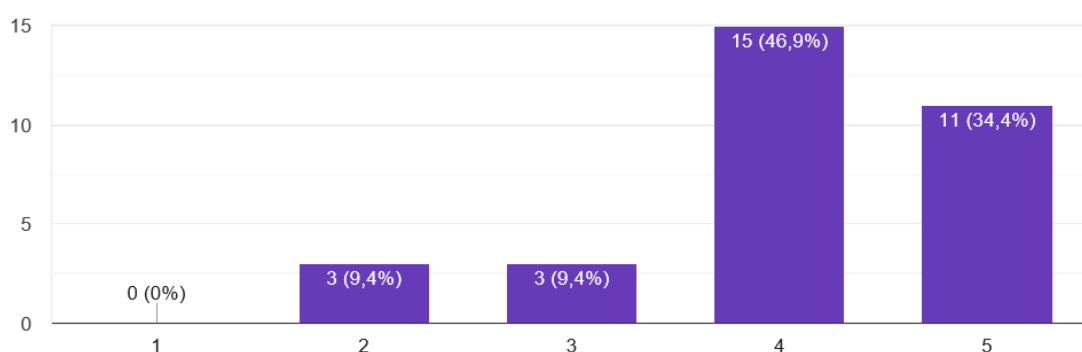
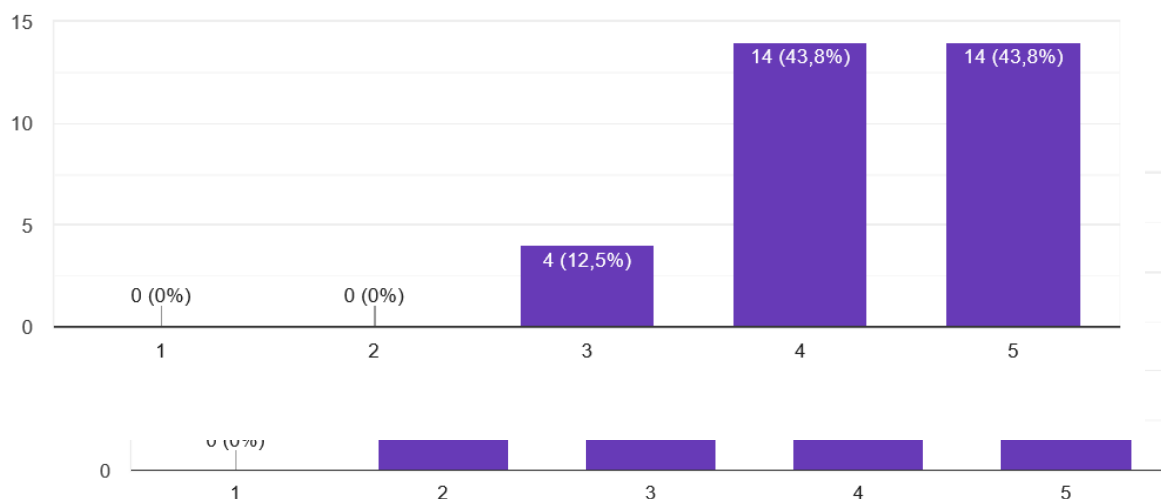

2. Czy sposób informowania o Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) jest dla Pana(i) zrozumiały?

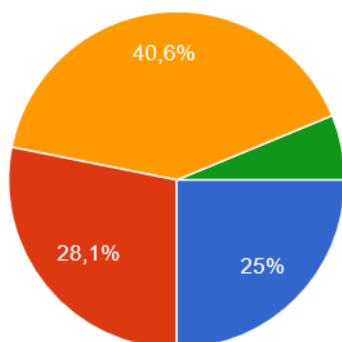

● tak

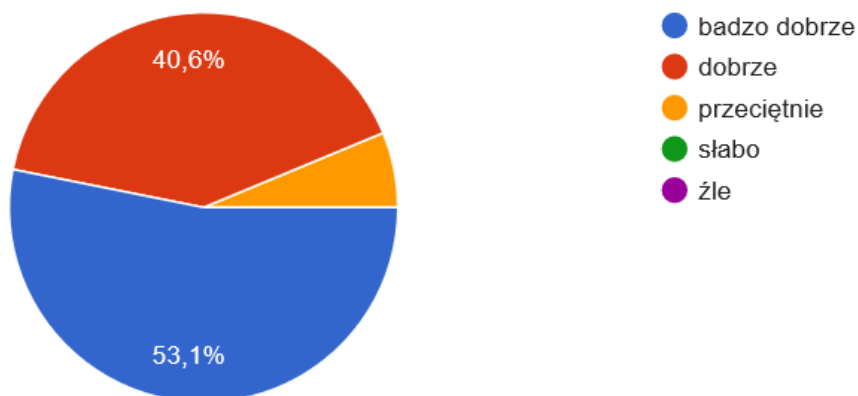
5. Jaka forma kontaktowania się z biurem LGD jest Pana/i zdaniem najbardziej odpowiednia?

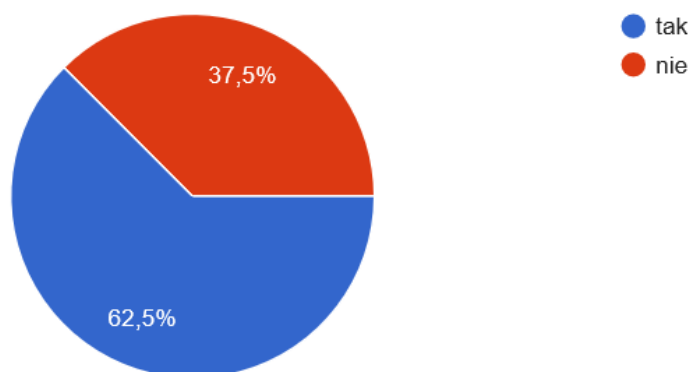
- telefoniczna
- e-mailowa
- osobista w biurze
- kontakt z pracownikiem podczas spotkań/szkoleń/itp.
- listowna

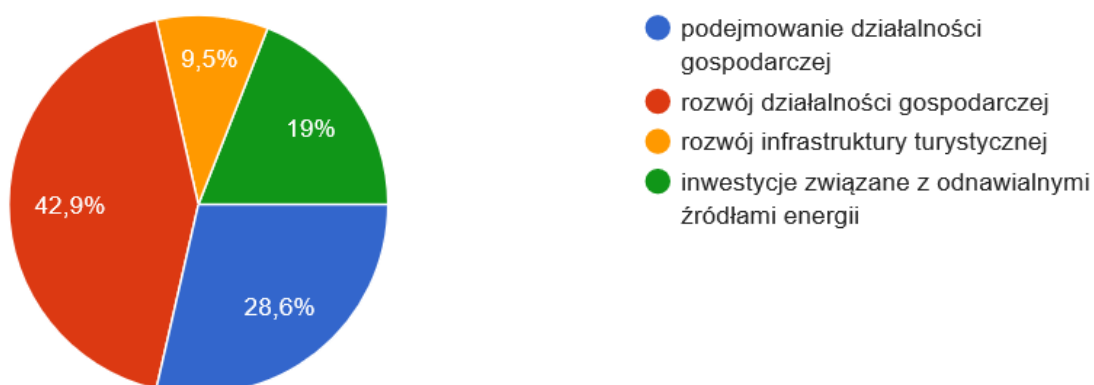
6. Jak ocenia Pan(i) fachowość udzielanych informacji i doradztwo?

7. Czy planuje Pan/i w najbliższym czasie złożyć wniosek o dotację ze środków unijnych?

8. Jeśli tak. To proszę zaznaczyć rodzaj działania, z którego Pan(i) chciałby/chciałaby otrzymać dofinansowanie?

9. Jako potencjalny wnioskodawca jakiej pomocy oczekuje Pan(i) od Lokalnej Grupy Działania?

Ostatnie pytanie ankietowe ma charakter otwarty. Główne oczekiwania potencjalnych wnioskodawców w tym zakresie to: zwiększenie alokacji dla firm, więcej naborów wniosków, szkolenia z wypełniania wniosku, wsparcie doradcze.

Z analizy uzyskanych danych ankietowych wynika, iż dla wszystkich ankietowanych sposób informowania o LSR jest zrozumiały a informacja o LSR jest wystarczająca i łatwo dostępna. Najbardziej efektywnym źródłem pozyskiwania informacji dla ankietowanych jest spotkanie z pracownikiem w biurze LGD.

Większość ankietowanych oceniła fachowość udzielanych informacji i doradztwo prowadzone przez biuro LGD bardzo dobrze.

Większość ankietowanych wyraziło zainteresowanie złożeniem wniosku o dofinansowanie. Potencjalni beneficjenci od pracowników biura oczekują konsultacji dot. możliwości wsparcia i samego projektu oraz pomocy w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie.

Odnośnie metody 3

Dystrybucja ankiety wewnętrznej LGD do beneficjenta odbyła się dwoma kanałami. Z jednej strony wzór ankiety został umieszczony na stronie ww.sandrybrdy.pl jak również każdy beneficjent otrzymał indywidualnie na kontakt mailowy ankietę z spersonalizowanymi danymi. W odpowiedzi na działania dystrybucyjne LGD większość beneficjentów złożyła ankiety do Biura LGD. W pozostałych przypadkach kontaktowano się telefonicznie i ustalano poziom realizacji poszczególnych wskaźników celów szczegółowych oraz wskaźników produktu.

2.4 Budżet LSR

Funduszem EFSI stanowiącym źródło finansowania LSR w latach 2016-2023 jest Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wysokość planowanego wsparcia jest zgodna z wytycznymi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. LGD Sandry Brdy planuje sfinansować w ramach LSR do 2023 roku operacje przyczyniające się do realizacji dwóch celów głównych:

- Zrównoważony rozwój obszaru wdrażania LSR w oparciu o lokalny potencjał za kwotę 6 758 200,00 zł.
- Poprawa jakości życia, więzi społecznych i budowa społeczeństwa obywatelskiego na obszarze LSR za kwotę 1 125 000,00 zł

Ponadto LGD przewiduje w ramach LSR realizację dwóch projektów własnych, których konieczność wynika z uzasadnionej potrzeby społecznej.

ZAKRES WSPARCIA	Wsparcie finansowe (PLN)	
	PROW	RAZEM EFSI
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	7 600 000	7 600 000
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	152 000	152 000
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	1 626 300	1 626 300
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	131 200	131 200
RAZEM	9 509 500	9 509 500

Poniższe tabele przedstawiają podział środków finansowych z podziałem na cele ogólne, szczegółowe i przedsięwzięcia oraz kwotą wykorzystanych środków ze stanem na 31 grudnia 2018 r.

- **cele ogólne**

Cele ogólne			
Nazwa	Budżet w LSR [PLN]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]
Zrównoważony rozwój obszaru wdrażania LSR w oparciu o lokalny potencjał	6 652 000,00	2524833,21	37,96%
Poprawa jakości życia, więzi społecznych i budowa społeczeństwa obywatelskiego na obszarze LSR	1100000,00	0,00	0,00%
Aktywizacja w ramach celu: Zrównoważony rozwój obszaru wdrażania LSR w oparciu o lokalny potencjał	106 200,00	21286,50	20,04%
Aktywizacja w ramach celu: Poprawa jakości życia, więzi społecznych i budowa społeczeństwa obywatelskiego na obszarze LSR (19.4)	25 000,00	0,00	0,00%
koszty bieżące	1 626 300,00	617916,25	38,00%

- cele szczegółowe

Cele szczegółowe			
Nazwa	Budżet w LSR [PLN]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]
Wzrost aktywności gospodarczej i zatrudnienia wśród mieszkańców obszaru, w tym osób z grup defaworyzowanych	4486374,00	1951412,00	43,50%
Zwiększenie atrakcyjności obszaru poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjałów	1965626,00	573421,21	0,00%
Utrzymanie wysokich walorów przyrodniczych obszaru i ochrona środowiska	200000,00	0,00	0,00%
Wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych	100000,00	0,00	0,00%
Aktywizacja lokalnej społeczności w zakresie działalności na rzecz zmiany najbliższego otoczenia	150000,00	0,00	0,00%
Poprawa stanu i wykorzystanie infrastruktury społecznej	850000,00	0,00	0,00%
Wzrost aktywności gospodarczej i zatrudnienia wśród mieszkańców obszaru, w tym osób z grup defaworyzowanych	1200,00	1200,00	100,00%
Zwiększenie atrakcyjności obszaru poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjałów	100000,00	20086,50	20,09%
Utrzymanie wysokich walorów przyrodniczych obszaru i ochrona środowiska	5000,00	0,00	0,00%
Wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych	10000,00	0,00	0,00%
Aktywizacja lokalnej społeczności w zakresie działalności na rzecz zmiany najbliższego otoczenia	15000,00	0,00	0,00%
koszty bieżące	1 626 300,00	617916,25	38,00%

- **przedsięwzięcia**

Przedsięwzięcia						
Nazwa	Program / fundusz	Budżet w LSR [PLN]	Pomoc przyznana		Pomoc wypłacona	
			Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]
Aktywność gospodarcza mieszkańców	PROW	720000,00	720000,00	100,00%	480000,00	66,67%
Wzrost zatrudnienia w oparciu o kluczowe branże i innowacyjne rozwiązania w biznesie	PROW	3766374,00	3766374,00	100,00%	1471412,00	39,07%
Rozwój niekomercyjnej infrastruktury turystycznej	PROW	1715626,00	1320457,08	76,97%	573421,21	33,42%
Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie i kluczowe przyrodnicze zasoby obszaru	PROW	250000,00	100000,00	40,00%	0,00	0,00%
Odnawialne źródła energii przyszłością obszaru	PROW	100000,00	49699,00	49,70%	0,00	0,00%
Edukacja ekologiczna i ochrona środowiska	PROW	100000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Silne organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie	PROW	100000,00	45000,00	45,00%	0,00	0,00%
Lokalne społeczności na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego	PROW	150000,00	95000,00	63,33%	0,00	0,00%
Infrastruktura społeczna jako baza rozwoju lokalnych inicjatyw	PROW	850000,00	760022,00	89,41%	0,00	0,00%
Aktywność gospodarcza mieszkańców	PROW	1200,00	1200,00	100,00%	1200,00	100,00%
Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie i kluczowe przyrodnicze zasoby obszaru	PROW	100000,00	20086,50	20,09%	20086,50	20,09%
Odnawialne źródła energii przyszłością obszaru	PROW	5000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Silne organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie	PROW	10000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Lokalne społeczności na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego.	PROW	15000,00	39202,00	0,00%	0,00	0,00%
koszty bieżące	PROW	1626300,00	1626300,00	100,00%	617916,25	38,00%

2.5 Plan szkoleń

Zgodnie z Planem Szkoleń dla Członków Rady, pracowników biura oraz Zarządu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy w ramach PROW 2014-2020, w omawianym okresie odbyły się wymagane szkolenia tj.

- rok 2016 – szkolenia z bieżącego prawodawstwa związanego z działaniami 19.2, 19.3 i 19.4 - raz na kwartał dla pracowników LGD, raz na pół roku dla Rady LGD
- rok 2017 – szkolenia z bieżącego prawodawstwa związanego z działaniami 19.2, 19.3 i 19.4 - raz na kwartał dla pracowników LGD, raz na pół roku dla Rady LGD
- rok. 2018 – szkolenia z bieżącego prawodawstwa związanego z działaniami 19.2, 19.3 i 19.4 - raz na kwartał dla pracowników LGD, raz na pół roku dla Rady LGD

2.6 Plan komunikacji

- I połowa 2016 – realizacja podstawowej kampanii informacyjnej związanej z LSR
- II połowa 2016 – realizacja podstawowej kampanii informacyjnej związanej z LSR, kampania skierowana do grup defaworyzowanych
- I połowa 2017 - realizacja podstawowej kampanii informacyjnej związanej z LSR, realizacja kampanii skierowanej do grup defaworyzowanej w dostępie do usług społecznych i lokalnych społeczności
- II połowa 2017 realizacja podstawowej kampanii informacyjnej związanej z LSR
- I połowa 2018 roku – realizacja podstawowej kampanii informacyjnej zgodnie z LSR
- 17.04. 2018 r. spotkanie informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami skierowane dla grup defaworyzowanych w dostępie do usług społecznych oraz do lokalnych wspólnot, mieszkańców oraz organizacji pozarządowych.
- 12.06. 2018 r. spotkanie informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami skierowane dla grup defaworyzowanych w dostępie do usług społecznych oraz do lokalnych wspólnot, mieszkańców oraz organizacji pozarządowych.
- 02.12.2018 r. spotkanie informacyjno-szkoleniowe skierowane dla grup defaworyzowanych w dostępie do usług społecznych oraz do lokalnych wspólnot, mieszkańców oraz organizacji pozarządowych.
- 03.12.2018 r. spotkanie informacyjno-szkoleniowe skierowane dla grup defaworyzowanych w dostępie do usług społecznych oraz do lokalnych wspólnot, mieszkańców oraz organizacji pozarządowych.
- 04.12.2018 r. spotkanie informacyjno-szkoleniowe skierowane dla grup defaworyzowanych w dostępie do usług społecznych oraz do lokalnych wspólnot, mieszkańców oraz organizacji pozarządowych.

2.7 Wybrane Działania LGD z zakresu aktywizacji i promocji

- Wydanie książki „Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie
- 17.03.2018 r. - Organizacja Maratonu Gockiego w Wojtalu
- 20.03.2018 r. – Promocja książki Tomasza Cisewskiego pt. „Korzenie drobnoszlacheckie”
- 26.05.2018 r. – Organizacja VIII Kosznajderskiego Rajdu Rowerowego
- 22.09.2018 r. – Współorganizacja Festynu Gockiego
- realizacja projektu z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich pn. „Lokalna Grupy Działania na rzecz Rezerwatu Biosfery UNESCO MaB Bory Tucholskie”
- produkcja filmu promocyjnej pt. Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie UNESCO Człowiek i Biosfera
- 26.10.2018 r. konferencja naukowa Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie 2.0 w Chocińskim Młynie.
- Utworzenie konsorcjum w celu ubiegania się o wsparcie pt. „Zielone Mleko” w ramach działania 16 PROW „Współpraca” – cel produkcja i wprowadzenie na rynek sera o podwyższonych właściwościach odżywczych.

2.8 Warsztat refleksyjno-analityczny

Warsztat refleksyjno-analityczny został przeprowadzony zgodnie z wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Podczas organizacji warsztatu posłkowano się również wybranymi zaleceniami określonymi w podręczniku monitoringu i ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju.

Warsztat refleksyjno-analityczny odbył się 28.01.2019 r. w siedzibie Międzyregionalnego Centrum Współpracy i Promocji w Charzykowach. Uczestnikami warsztatu byli wszyscy interesariusze LGD Sandry Brdy, którym wcześniej przekazano stosowne materiały.

W warsztacie uczestniczyło łącznie 19 osób w tym:

Członkowie LGD

4

Członkowie Zarządu LGD

7

Członkowie Rady LGD

4

Członkowie organu kontroli wewnętrznej LGD

1

Pracownicy LGD

0

Inni mieszkańcy obszaru objętego LSR

0

Inne podmioty z obszaru objętego LSR

3

Przedstawiciele ZW

0

Przedstawiciele innych LGD

0

Celem warsztatu była bieżąca analiza procesu wdrażania i jego efektów oraz zmian w otoczeniu LSR, tak by lepiej rozumieć osiągnięte rezultaty i umieć z wyprzedzeniem oszacować, w jakim stopniu zbliżają nas one do osiągnięcia celów. Podstawowym materiałem do pracy warsztatowej byłyby zestawienia i materiały z procesu realizacji LSR przygotowane przez pracowników LGD.

Warsztat przebiegał zgodnie z następującym planem:

1. Prezentacja podsumowująca dotychczasową realizację LSR i działania LGD wraz z komentarzem na temat zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru LGD.
2. Dyskusja zorganizowana wokół poniższych pytań:
 - a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?
 - b. Czy jakość projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych jest zadowalająca?
 - c. W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?
 - d. Czy z perspektywy wybieranych projektów realizowane w ramach LSR przedsięwzięcia można nadal uznać za adekwatne względem kluczowych potrzeb społeczności z obszaru LGD?
 - e. Czy przyjęty system wskaźników sprawdza się i dostarcza wszystkie potrzebne informacje?
 - f. Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?
3. Podsumowanie spotkania - zebranie wszystkich ustaleń dotyczących koniecznych działań do wdrożenia w kolejnym roku.

W wyniku przeprowadzonego warsztatu uzyskano następujące odpowiedzi na pytania określone w wyżej wymienionym punkcie 2.:

- odp. 2a

Uczestnicy warsztatu refleksyjnego stwierdzili, że realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i należy ją uznać za zadowalającą.

- odp. 2b

Uczestnicy warsztatu stwierdzili, że jakość składanych projektów jest czynnikiem który w bardzo wysokim stopniu wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie.

- odp. 3c

Stosowane kryteria wyboru w wysokim stopniu spełniają swoją rolę przyczyniając się do wyboru operacji racjonalnych oraz ukierunkowanych na realizację założonych w LSR celów i wskaźników.

- odp. 4d

Wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się w wysokim stopniu do osiągnięcia celów LSR oraz do odpowiadania na potrzeby społeczności obszaru LGD.

- odp. 5e

Przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określania skuteczności interwencyjnej strategii.

- odp. 6f

Uczestnicy warsztatu stwierdzili że procedury naboru, wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów.

Zgodnie z powyższym można uznać, że realizacja finansowa i rzeczowa LSR jest realizowana na zgodnie z planem na zadowalającym poziomie. Ponadto podczas dyskusji jednoznacznie opowiedzieli się za tym, iż jakość składanych wniosków jest jednym z ważniejszych elementów, które mają wpływ na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie. Aby podnieść jakość składanych wniosków zaproponowano aby wprowadzić obowiązek bezpośredniego doradztwa. Kryteria wyboru spełniają swoją rolę i pozwalają na wybór operacji do realizacji. Odnosząc się do pytań nt. sytuacji społeczno – gospodarczej, uczestnicy odpowiedzieli, iż nastąpił spadek bezrobocia, szczególnie w grupach defaworyzowanych. Procedury naboru, wyboru i realizacji projektów uznali za przyjazne dla beneficjentów. Podczas warsztatu oceniono pracę biura LGD oraz organizowanych działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych oraz doradczych jako skuteczną oraz adekwatną do prawidłowego przygotowania, a następnie złożenia wniosku o przyznanie pomocy a w dalszym etapie do realizacji operacji.

3. Efektywność pracy biura LGD i organów stowarzyszenia

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy jest partnerstwem składającym się z przedstawicieli władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy działa w oparciu o statut.

3.1 Biuro LGD

Liczba osób zatrudnionych w biurze LGD stan na 31.12.2018 r.:

- Sebastian Matthes - Dyrektor Biura LGD Sandry Brdy (1 etat);
- Grażyna Wera – Małatyńska Specjalista koordynator ds. LSR (1 etat);
- Iwona Góra – Pracownik kancelaryjny (0,5 etatu);
- Monika Rudnik – księgowość (0,5 etatu).

W okresie objętym raportem pracownicy biura LGD odpowiedzialni byli za prace związane z realizacją postanowień Umowy o warunkach i sposobie realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność nr 00011-6933-UM1110004/15 z dnia 23 maja 2016 r. , objętej PROW na lata 2014-2020, w tym w szczególności:

- Gromadzenie i archiwizowanie wszelkiej dokumentacji dotyczącej działalności biura LGD;
- Przygotowanie i obsługa posiedzeń Rady LGD;
- Informowanie o planowanych naborach wniosków;
- Konsultacje z beneficjentami dotyczące przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach pierwszych naborów wniosków prowadzonych przez LGD;
- Świadczenie porad i udzielanie pomocy w zakresie wypełniania wniosków o przyznanie pomocy oraz gromadzenie potrzebnej dokumentacji konkursowej;
- Przeprowadzenie Kampanii informacyjnych: o głównych założeniach LSR; poinformowanie o terminach naborów wniosków planowanych na 2018 rok, poinformowanie o tematyce i terminach szkoleń, warsztatów animacyjnych realizowanych w 2018 roku;
- Zbieranie opinii dotyczących satysfakcji potencjalnych wnioskodawców z jakości prezentacji informacji przez LGD;
- Szkolenia dla beneficjentów z zakresu przygotowania wniosków o przyznanie pomocy;
- Opracowywanie wydawnictwa promocyjnego;
- Prowadzenie i aktualizacja strony internetowej Stowarzyszenia informującej o wszelkich działaniach podejmowanych przez LGD;
- Przygotowanie i zamieszczenie artykułów informujących o wszelkich działaniach podejmowanych przez LGD;
- Prowadzenie działań z zakresu promocji i aktywizacji;
- Prowadzenie działań związanych z bieżącą obsługą działalności stowarzyszenia.

3.2 Zarząd LGD

Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy na dzień 31.12.2018 r. liczył 8 osób. `

W składzie Zarządu znajdowali się:

- Grażyna Wera – Malatyńska – Prezes
- Ireneusz Brudnoch – Vice Prezes
- Sebastian Matthes – Vice Prezes
- Janusz Sikorski – Sekretarz
- Jan Gliszczyński – Członek
- Barbara Rydygier – Członek
- Marcin Kiedrowski – Członek
- Krzysztof Gierszewski – Członek
-

Ponadto członkowie Zarządu uzgadniali, konsultowali i opiniowali wiele spraw bieżących, będąc z pracownikami biura w kontakcie telefonicznym, mailowym i osobistym.

3.3 Rada LGD

Rada jest wybierana przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia spośród członków LGD.

W skład Rady wchodzi 15 osób, w tym Przewodniczący oraz Wiceprzewodniczący. Radę stanowią członkowie Stowarzyszenia reprezentujący władzę publiczną, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Rada działa w oparciu o Regulamin Rady Stowarzyszenia lokalna Grupa Działania Sandry Brdy.

Skład Rady LGD

- Sektor społeczny (33% składu Rady)
 1. Ossowski Łukasz
 2. Piesik Robert
 3. Pliszka Anita
 4. Milewska Bogumiła do dnia 11 grudnia 2018, zastąpiona przez P. Marię Kamińską
 5. Tandecka Karolina
- Sektor gospodarczy (40% składu Rady)
 6. Lipska Ewa
 7. Megier Wojciech
 8. Pestka Beata
 9. Skórczewski Robert
 10. Skurczewska Małgorzata
 11. Łoniewski Sławomir
- Sektor publiczny (27% składu Rady)
 12. Lemańczyk Andrzej
 13. Ossowski Witold
 14. Szczepański Zbigniew
 15. Warsiński Jacek

4. Wnioski i rekomendacje

Analiza niniejszego raportu ewaluacyjnego obejmującego swoim zakresem okres od 23 maja 2016 r. do 31.12.2018 r. nasuwa wnioski, że LGD Sandry Brdy efektywnie wydatkuje środki pieniężne oraz w szybkim tempie osiąga zamierzone w ramach celu ogólnego I i II wskaźniki celów i przedsięwzięć LSR na okres programowania 2014-2020. Wszystkie zaplanowane działania realizowane były zgodnie z harmonogramem. Dodatkowo można stwierdzić, że działania prowadzone przez LGD Sandry Brdy w zakresie realizacji LSR okazały się wartościowe i angażujące dla odbiorców wsparcia (mieszkańców terenu LSR i uczestników wsparcia).

Realizacja wskaźników zaprojektowanych dla działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER przebiega zgodnie z „Planem działania” (załącznik nr 3 do Lokalnej Strategii Rozwoju), Planem Komunikacji (zał. nr 5) oraz Planem Szkoleń i nie budzi zastrzeżeń w ich dalszej realizacji.

Ponadto wszelkie procedury wewnętrzne LGD zostały dostosowane do obecnie obowiązujących przepisów PROW 2014-2020, które razem z wypracowaną strukturą organizacyjną stanowią spójny system wdrażania LSR.

Budżet przeznaczony na realizację działań w okresie 2016 - 2018 roku został wydatkowany na wysokim poziomie. Aktywność LGD w realizacji działań wspierających realizację LSR była wysoka – koncentrowała się zwłaszcza w obszarze działań informacyjno-promocyjnych jak również aktywizacji mieszkańców LSR.

Pozytywną rolę w motywowaniu lokalnych podmiotów do korzystania ze środków przeznaczonych na realizację LSR odegrała działalność doradcza i informacyjno-promocyjna, jaką LGD prowadziło wśród lokalnych mieszkańców, instytucji i organizacji. Tego rodzaju działania stanowią dobrą praktykę, wartą kontynuowania. Analizie poddane zostały również organy stowarzyszenia i biuro LGD. W opinii Zarządu i Kierownika Biura biuro LGD funkcjonuje prawidłowo, terminowo realizując wszelkie zobowiązania.

Raport zatwierdzony przez
Zespół ds. monitorowania marzec 2019 r.
Zarząd, Biuro.